

FESTKONSERT
KUNGLIGA SLOTTET
30 APRIL 2006

VÄLKOMMEN

Till H. M. Konungens ära bjuds denna afton ett musikaliskt fyrverkeri – som sig bör ett Kungligt fyrverkeri. Under hovorganisten Gustaf Sjökvists eminenta ledning skakas en fantasieggande bild fram i musikens kalejdoskop. Den får sin färg och form i mötet mellan några av de gamla mästarnas verk och ett nyskrivet av en nutida mästare. Händel och Mozart stöter samman med Jan Sandström och gnistor och stjärnglans kommer att lysa upp Rikssalens luftrum och få lyssnarörons städ och hammare att vibrera i skön upphetsning.

Det är Kungl. Musikaliska Akademien som givit Jan Sandström uppdraget och Sandström som ger oss musiken. Och upphovet till alltsammans är deras önskan att frambära en gåva till Konungen.

Georg Friedrich Händel skrev musik till ett kungligt fyrverkeri till en annan kung i en annan tid. Det är en gammal fin tradition att använda kungliga högtidsdagar för att främja tonkonsten.

Med Händel, Mozart och Sandström i kvällens program har de Falla, Rossini, Stravinskij bebländat sig och fått sällskap med Lars-Erik Larsson och några till. Sammantaget blir det till en musikalisk resa genom tre århundraden. De med lite fantasi utrustade kan nog under den resan tro sig höra ekon från den värld i vilken respektive tonsättare levde och verkade. Och genom alla deras verk, ur orkesterns instrument, sångarnas strupar och svenska hjärtans djup hörs denna kväll ”en samfäll och en enkel sång som går till Kungen fram”.

Ingemar Eliasson
RIKSMARSKALK

WELCOME

This evening, in honour of His Majesty the King, we are to have a musical fireworks display—a Musique for Royal Fireworks, as befits the occasion. Under the eminent direction of Court Organist Gustaf Sjökvist, a mind-blowing picture will be juggled forth in the musical kaleidoscope. Its colour and shape derive from the encounter between works by some of the old masters and a new composition by a contemporary master. When Handel and Mozart collide with Jan Sandström, the Hall of State’s air space will be made incandescent by the resultant flying sparks and shooting stars, exciting a frenzied but harmonious blacksmithing twixt hammer and anvil in the listeners’ ears.

The Royal Swedish Academy of Music gave Jan Sandström the commission, and he gives us the music. And the whole thing started as a birthday present for His Majesty.

Georg Friedrich Händel—or rather, George Frideric Handel, to give him his rightful English name—wrote his Music for the Royal Fireworks for another king and in a different age. Making musical patronage of royal birthdays is a fine and ancient tradition.

In this evening’s programme, Handel, Mozart and Sandström rub shoulders with de Falla, Rossini, Stravinsky and are joined by Lars-Erik Larsson and various others on a musical voyage across three centuries. With just a modicum of imagination, we can hear echoes of the different worlds in which they lived and worked. And through all their compositions, from the instruments of the orchestra, the larynxes of the vocalists and the hearts of the Swedish nation, this evening we hear and sense “a simple and united song” and “a health unto His Majesty!”

Ingemar Eliasson
MARSHALL OF THE REALM

PROGRAM

- Georg Friedrich Händel
1685–1759
La Rejouissance ur Musik vid ett kungligt fyrverkeri (1749)
La Rejouissance from Music for the Royal Fireworks (1749)
- Georg Friedrich Händel
Nerones aria ur Agrippina
Nerone's aria from Agrippina
Malena Ernman
- Manuel de Falla
1876–1946
Cancion del amor dolido ur El Amor Brujo
Cancion del amor dolido from El Amor Brujo
Ale Möller Band
- Anders Paulsson
1962–
Danjugan Sanctuary (text: Gerry A. Grey)
A solemn procession of endangered species
Danjugan Sanctuary (words by Gerry A. Grey)
A solemn procession of endangered species
Anders Paulsson, sopransax/soprano saxophone
- Léo Delibes
1836–1891
Sous le dôme épais, duett ur Lakmé
Flower Duet from Lakmé
Jeanette Köhn, Anne Sofie von Otter
- Jan Sandström
1954–
Bön till solen (text: Karin Boye) för soli, kör och orkester
Beställningsverk av Kungl. Musikaliska Akademien till
H. M. Konung Carl XVI Gustafs sextioårsdag
URUPPFÖRANDE
Prayer to the Sun (words by Karin Boye)
for soloists, chorus and orchestra
*Commissioned by the Royal Swedish Academy of Music to mark
the sixtieth birthday of H.M. King Carl XVI Gustaf*
PREMIERE PERFORMANCE
Anne Sofie von Otter, Karl-Magnus Fredriksson
- Artie Butler
1942–
(arr. J. Milder)
Here's to Life (text: Phyllis Molinary)
Here's to Life (words by Phyllis Molinary)
Lisa Nilsson
- Lars-Erik Larsson
1908–1986
Scherzo ur Pastoralvit
Scherzo from Pastoral Suite
- Gioacchino Rossini
1792–1868
Faktotumarian ur Barberaren i Sevilla
Largo al factotum from Il Barbiere di Siviglia
Karl-Magnus Fredriksson

Kurt Weill 1900–1950	I'm a stranger here myself (text: Ogden Nash) <i>I'm a stranger here myself (words by Ogden Nash)</i> Anne Sofie von Otter
Ale Möller 1955–	Nje Pajem <i>Nje Pajem</i> Ale Möller Band
Lisa Nilsson 1970–	Viola <i>Viola</i> Lisa Nilsson
Heitor Villa-Lobos 1887–1959	Kärlekssång ur Floresta do Amazonas <i>Love Song from Forest of the Amazon</i> Jeanette Köhn
Wolfgang Amadeus Mozart 1756–1791	Soave sia il vento, terzett ur Così fan tutte <i>Soave sia il vento terzetto from Così fan tutte</i> Jeanette Köhn, Malena Ernman, Karl-Magnus Fredriksson
Igor Stravinskij 1882–1971	Gratulationspreludium <i>Greeting Prelude</i>

Medverkande / *Artists taking part:*

JEANETTE KÖHN sopran / <i>soprano</i>	SEBASTIEN DUBÉ kontrabas / <i>double bass</i>
MALENA ERNMAN mezzosopran / <i>mezzo soprano</i>	ANDERS NYGÅRDS mandolin / <i>mandolin</i>
ANNE SOFIE VON OTTER mezzosopran / <i>mezzo soprano</i>	RAFAEL SIDA HUIZAR slagverk / <i>percussion</i>
KARL-MAGNUS FREDRIKSSON baryton / <i>baritone</i>	SEBASTIAN NOTINI tamburin / <i>tambourine</i>
LISA NILSSON sång / <i>vocalist</i>	MATS ÖBERG keyboard / <i>keyboard</i>
DANIEL KARLSSON piano / <i>pianist</i>	GUSTAF SJÖKVISTS KAMMARKÖR <i>The Gustaf Sjökvist Chamber Choir</i>
ANDERS PAULSSON sopransax / <i>soprano saxophone</i>	KUNGLIGA FILHARMONIKERNA <i>The Royal Stockholm Philharmonic Orchestra</i>
THE ALE MÖLLER BAND ALE MÖLLER mandola, flöjter / <i>mandola, flutes</i>	JOAKIM SVENHEDEN/MAGNUS ERICSSON Koncertmästare / <i>Leader</i>
MARIA STELLAS sång / <i>vocalist</i>	GUSTAF SJÖKVIST Dirigent / <i>Conductor</i>
MAMADOU SENE sång / <i>vocalist</i>	CAMILLA LUNDBERG Programkommentarer / <i>Compère</i>

BÖN TILL SOLEN

Den som fyller år får önska sig något. När Kungl. Musikaliska Akademien ville skänka H. M. Konungen ett musikaliskt verk i 60-årspresent, var Konungens önskan klar: ett verk med anknytning till miljö och natur. Inget komplicerat, inte ett engångsverk, utan en Festkantat som också kan spridas till en bredare publik och användas i alla sammanhang.

Bön till solen, ett verk för soli, kör och orkester, har komponerats av tonsättaren Jan Sandström, född 1954, professor vid Musikhögskolan i Piteå och ledamot av Kungl. Musikaliska Akademien. Han räknas i dag till en av våra internationellt mest namnkunniga tonsättare.

I sitt arbete vill Jan Sandström känna sig fri att landa i olika genrer. Han är en vandringsman som rör sig mellan enkla körstycken och stor opera. I det norrbottniska gränslandet mellan mörker och ljus utgör årstidsväxlingarna den rytmiskt för-

nyande, ständigt överraskande energi, som ger människan kraft att växa.

Dikten Bön till solen av Karin Boye fyllde Jan Sandström med musikaliska bilder, som blev en hyllning till miljön och naturen. Med sin musik vill han väcka känslor. Det nykomponerade verket skapar upplevelsen av den rytmiskt böljande, ständigt framåtskridande process, som för människan uppåt mot ljuset.

Respekten och förståelsen för andra människor och vår miljö har Konungen burit med sig sedan barndomen. Han vill dela med sig av detta till andra. Jan Sandström tolkar denna önskan på ett enkelt och lättförståeligt sätt.

Ingen inledande fanfar, bara en ensam ton, en ljus klang, som växer till en jublande hyllning till livet. Det är rörelse utan gränser, ett kärleksbudskap.

Bön till solen

*Skoningslöse med ögon som aldrig har sett mörkret!
Frigörare som med gyllene hamrar bräcker isar!
Rädda mig!*

*Raka som smala streck sugs blommornas stänglar i höjden
närmare dig vill kalkarna skälva.
Träden slungar sin kraft som pelare mot sin härlighet:
först där uppe
breder de ut sin ljustörstiga bladfamn, hängivna.*

*Människan drog du
från en jordfast sten med blinda blickar
till en vandrande vajande växt med himmelsvind om pannan.
Din är stängel och stam. Din är min ryggrad.*

*Rädda den.
Inte mitt liv. Inte mitt skinn.
Över det yttre råder inga gudar.
Med släckta ögon och brutna lemmar
är den din, som levde rak,
och hos den som dör rak
finns du, när mörker slukar mörker.
Mullret stiger. Natten sväller.
Livet skimrar så djupt dyrbart.
Rädda, rädda, seende Gud,
vad du skänkte.*

Ur diktsamlingen "För trädets skull" av Karin Boye

PRAYER TO THE SUN

Everyone must have a birthday wish, and when the Royal Swedish Academy of Music asked His Majesty what he would like for his sixtieth, he answered unhesitatingly: something to do with nature and the environment. Nothing complicated, nothing one-off, but a Festival Cantata which can also be “broadcast” to a wider audience and used on all sorts of occasions.

Prayer to the Sun, for orchestra and chorus, is by Jan Sandström (b. 1954), Professor at the Piteå University College of Music and a Member of the Royal Swedish Academy of Music, who today ranks among Sweden’s internationally best-known composers.

As a composer, Jan Sandström claims the liberty of touching down in various genres. He is a pilgrim alternating between simple choral compositions and grand opera. In far-northern Norrbotten, the border country between light and darkness, seasonal changes provide the rhythmi-

cally renewing, ever-surprising energy that gives human beings the strength to grow.

Prayer to the Sun, the poem by Karin Boye, filled Jan Sandström with musical images which turned into a tribute to nature and the environment. His music is intended to be felt, and this new composition creates the experience of the rhythmically undulating, ever-advancing process by which mankind is borne upwards towards the light.

Respect and understanding for other people and for our environment are something the King has cherished from childhood, and something he wants to communicate to others. Jan Sandström’s interpretation of that wish is lucid and straightforward.

No introductory fanfare, just a single note, a bright sound that swells into a jubilant acclamation of life. Movement without limits, an epistle of love.

Prayer To The Sun

*Merciless one with eyes which have never seen the darkness!
Liberator breaking the ice with golden hammers!
Save me.*

*Straight as thin lines are the flower stalks sucked on high
closer to you shall the trellises tremble.
The trees hurl their might like pillars towards your glory:
only up there
do they spread their light-thirsty leafy embrace, devoted.*

*You drew man
from an earthbound stone with blind eyes
to wandering swaying plant with heavenly winds about its brow.
Yours is the stalk and the stem. Yours is my spine.*

*Save it.
Not my life. Not my skin.
No gods reign over the outer world.
With darkened eyes and broken limbs
it is yours, you who lived upright
and you are with the one who dies upright
when darkness devours darkness.*

*The rumbling rises. The night swells.
Life shimmers so deeply precious.
Save, save, seeing God,
what you gave.*

Translated into English by Jenny Nunn
in “For the trees sake” by Karin Boye

ARTISTER

MALENA ERNMAN har etablerat sig som en av sin generations mest eftersökta mezzosopraner. Under förra säsongen sjöng hon titelrollen i Philippe Boesmans' Julie vid urpremiären på La Monnaie i Bryssel. Som konsertsångerska har Malena Ernman framträtt med dirigenter som Daniel Barenboim, Esa-Pekka Salonen, Herbert Blomstedt, Nikolaus Harnoncourt, Frans Brüggen och Philippe Herreweghe.

ALE MÖLLER. Stadigt förankrad i traditionsmusiken har Möller flyttat fram positionerna för den skandinaviska folkmusiken i grupper och projekt som Filarfolket, Nordan och Frifot. Under de senaste åren har Ale Möller i en serie framgångsrika projekt arbetat med möten mellan musiker från olika kulturer och traditioner. 1998 bildade han tillsammans med Jonas Knutsson Stockholm Folk Big Band.

ALE MÖLLER BAND

MARIA STELLAS – svensk-grekisk sångerska, specialiserad på äldre grekiska sånger från tidigt 1900-tal.

MAMADOU SENE – sångare och akrobatisk dansare från Senegal. Innan flytten till Sverige var han bland annat solist i den senegalesiska nationalbalettens ensemble.

ANDERS NYGÅRDS – ung spelman från Dalarna som bl.a. komponerat musiken till filmen Masjävlar. Utmärktes till riksspelman 1998.

SEBASTIEN DUBÉ – kontrabasist från Québec i Kanada som är både klassiskt skolad och virtuos jazzmusiker. Arbetar för närvarande även i Svenska Kammarorkestern med hemvist i Örebro.

RAFAEL SIDA HUIZAR – mexikansk slagverkare med djupa kunskaper om afro-kubanska och latinska trumtraditioner.

SEBASTIAN NOTINI – slagverkare utbildad i Stockholm och Rio de Janeiro som har utvecklat sin egen tamburinstil. Har spelat med bl.a. Lisa Nilsson, Marie Fredriksson och Ranarim.

MATS ÖBERG – Keyboardist och musikaliskt geni som spelat med bl.a. Frank Zappa, Lisa Nilsson och Louise Hoffsten. Har också bandet Mats/Morgan Band tillsammans med Morgan Ågren.

ANDERS PAULSSON. Sedan debutkonserten i Carnegie Hall, New York City, 1992 har Anders Paulsson spelat hundratals solistkonserter, framträtt i radio & TV och undervisat i mäs-tarklasser på sopransaxofon i U.S.A., Sydamerika Sydostasien och Europa. Han har hittills gjort sju stycken egna CD produktioner som fått jublande internationella recensioner.

JEANETTE KÖHN har medverkat i så skilda uppsättningar som t.ex. Peris Euridice och Mozarts Il re pastore på Drottningholms Slottsteater, Les Misérables och Cyrano samt i Povel Ramels revyer Knäpp igen och Kolla klotet. På Drottningholm har hon även sjungit i Così fan tutte och i Trollflöjten. Hon har erhållit Jenny Lind- och Christina Nilsson-stipendierna.

ANNE SOFIE VON OTTER, hovsångerska, tillhör sedan många år den absoluta toppen i den internationella opera- och konsertvärlden. Hon har medverkat i en lång rad uppsättningar på världens ledande operascener och har samarbetat med dirigenter som bl.a. Solti, Muti, Abbado, Gardiner och på senare år med Jordan, Minkowski och Goebel. Under 2006 väntar en lång rad recitaler, skivinspelningar, orkesterkonserter samt operaroller.

KARL-MAGNUS FREDRIKSSON. Utmärktes 2004 till hovsångare, som en av de yngsta någonsin. Han är sedan 1999 knuten till Kungliga Operan, där hans roller inkluderat Figaro i Barberaren i Sevilla, Greven i Figaros Bröllop, Marcello i La Bohème, Papageno i Trollflöjten och titelrollen i Eugen Onegin. Innevarande vår väntar rollen som Greve Luna i Trubaduren.

LISA NILSSON fick sitt stora publika genombrott 1992 med albumet Himlen runt hörnet som såldes i 450 000 exemplar. Året därpå erhöll hon en grammi i vardera kategorin Årets kvinnliga artist, Årets album, och Årets låt. Lisa Nilsson räknas idag som en av Sveriges främsta sångerskor och är just nu aktuell med projektet Between a Smile and a Tear – A Tribute to Montmartre Copenhagen.

DANIEL KARLSSON. Pianist och kompositör. Utsågs till Rikskonserter Jazz i Sverige-artist 2005.

KUNGLIGA FILHARMONISKA ORKESTERN. Orkestern har varit en ledande aktör i svenskt musikliv sedan den bildades 1902. Amerikanen Alan Gilbert tillträdde som orkesterns chefsdirigent och konstnärlige rådgivare 2000. Bland orkesterns tidigare chefsdirigenter kan nämnas Dorati, Rozhdestvensky, Ahronovitch och Paavo Berglund. Orkestern medverkar årligen vid högtidligheterna i samband med Nobelprisutdelningen.

GUSTAF SJÖKVISTS KAMMARKÖR. Kören har turnerat internationellt, bl.a. i Europa, Afrika, Nordamerika samt Asien. Kören har samarbetat med bl.a. Barbara Hendricks, Anne Sofie von Otter, Lill Lindfors, Putte Wickman, The Real Group, Arne Domnérus m.fl. Skivinspelningar har gjorts med bl.a. Edita Gruberova, Håkan Hagegård och Barbara Hendricks. Kommande sommar förestår en turné till Taiwan.

GUSTAF SJÖKVIST, sedan 1967 ansvarig för kör- och konsertverksamheten i Storkyrkan. 1986–1994 chefsdirigent och konstnärlig ledare för Radiokören. 1994 grundade han den kammarkör som bär hans namn, sedan 1994 förste gästdirigent hos Radiokören vid Bayerischer Rundfunk i München. Han är sedan 1988 ledamot av Kungl. Musikaliska Akademien och utnämndes till professor 1991. 1998 tilldelades han "Litteris et artibus" och utnämndes till hovorganist år 2000.

ARTISTS

MALENA ERNMAN is one of the most sought-after mezzo-sopranos of her generation. Last season she created the title role of Philippe Boesmans' *Julie* at the world premiere at La Monnaie in Brussels. On the concert platform Malena Ernman has appeared in a wide range of works with conductors like Barenboim, Salonen, Blomstedt, Harnoncourt, Brüggem and Herreweghe.

ALE MÖLLER found his roots in Swedish folk music by way of first falling in love with the sounds of Greece. En route he became a master of the bouzouki and a multi-instrumentalist. He has played with Filarfolket, Enteli and Nordan to name but a few. In March 2004 he released "Bodjal" under the name of Ale Möller Band causing CDRoots to proclaim it "Record of the Year".

ALE MÖLLER BAND

MARIA STELLAS – Swedish-Greek singer specialized in older Greek songs of the early 1900s.

MAMADOU SENE – Singer and acrobatic dancer from Senegal. Before moving to Sweden he was a soloist in the Senegalese National Ballet.

ANDERS NYGÅRDS – Young master fiddle player and composer from Dalarna. In 1998 he was awarded the honorary title "Riksspelman"

SEBASTIAN DUBÉ – Double bass player from Quebec, Canada who is both classically trained and a virtuoso jazz musician.

RAFAEL SIDA HUIZAR – Mexican percussionist with a profound knowledge of Afro-Cuban and Latin drum traditions.

SEBASTIAN NOTINI – percussionist who received his education in Stockholm and Rio de Janeiro. He has developed his own tambourine style and has played with among others Lisa Nilsson, Marie Fredriksson and Ranarim.

MATS ÖBERG – keyboard player and musical genius who has played with among others Frank Zappa. He has his own band, Mats/Morgan Band, together with Morgan Ågren.

ANDERS PAULSSON. Since his debut concert in Carnegie Hall in 1992 Anders Paulsson has performed hundreds of concerts as a soloist with major orchestras and taught masterclasses on the soprano saxophone in the USA, South America, South East Asia and Europe. Many of his performances have been broadcast on international television and radio. He has released seven CD's as a solo artist.

JEANETTE KÖHN's repertoire is exceptionally wide, ranging from Renaissance music, and operas by W.A. Mozart to musicals such as "Les Misérables" and "Cyrano", as well as to works by Heitor Villa-Lobos and Duke Ellington. Among the opera roles she has created are Fiordiligi in "Così fan tutte", and Erste Dame in "Die Zauberflöte" (at the Drottningholm Court Theatre).

ANNE SOFIE VON OTTER, Royal Court Singer, is considered one of the finest singers of her generation. She has performed

at all the major opera and concert houses around the world and collaborated with renowned conductors such as Solti, Muti, Abbado, Gardiner, and during recent years with Jordan, Minkowski and Goebel. Anne Sofie also enjoys an ongoing relationship with New York's Metropolitan Opera where she has performed numerous performances of *Rosenkavalier*, *Clemenza di Tito* and *Idomeneo*.

KARL-MAGNUS FREDRIKSSON. In 2004 the Swedish baritone Karl-Magnus Fredriksson was appointed Royal Court Singer, one of the youngest ever. Since 1999 he is engaged at the Stockholm Royal Opera, where his roles have included Figaro in "Il barbiere di Siviglia", the Count in "Le nozze di Figaro", Papageno in "Die Zauberflöte", and the title role of Eugene Onegin. He is now performing in "Il Trovatore".

LISA NILSSON had her big breakthrough in 1992 when her Album "Himlen runt Hörnet" sold 450,000 copies. The following year she was awarded Grammys in the categories Female Artist of the Year, Album of the Year and Song of the Year. Lisa Nilsson is currently working on the project *Between a Smile and a Tear* – A Tribute to Montmartre Copenhagen.

DANIEL KARLSSON. Pianist and composer. He was recently appointed "Swedish Jazz artist of 2005" by Rikskonserter.

THE ROYAL STOCKHOLM PHILHARMONIC ORCHESTRA. The 104 members of the RSPO represent a musical tradition dating back to 1902. RSPO entered the 21st century with the American Alan Gilbert as its Chief Conductor. His predecessors included Dorati, Rozhdestvensky, Ahronovitch and Paavo Berglund. The orchestra participates annually in the Nobel Prize Ceremony.

THE GUSTAF SJÖKVIST CHAMBER CHOIR. The choir has toured in Europe, Africa, North America and Asia and has collaborated with many different artists such as Barbara Hendricks, Anne Sofie von Otter, Putte Wickman and The Real Group. In addition to its own repertoire, the choir has made recordings with Edita Gruberova, Håkan Hagegård and Barbara Hendricks. This summer the choir will tour in Taiwan.

GUSTAF SJÖKVIST, who has been Director of Choral Music and Concerts at Storkyrkan (Stockholm Cathedral) since 1967, was Principal Conductor and Artistic Director of the Swedish Radio Choir from 1986 until 1994, when he became Principal Guest Conductor of the Bavarian Radio Choir, Munich, and founded his own Chamber Choir. He was elected to membership of the Royal Swedish Academy of Music in 1988, and was accorded professorial standing in 1991. He received the "Litteris et Artibus" medal in 1998 and was appointed Court Organist in 2000.

RIKSSALEN

Slottsarkitekten Nicodemus Tessin d.y. har 1717 kortfattat beskrivit Kungl. Slottet i en skrift om inredningskonsten. Han kallade då Rikssalen något överraskande för en *grand Salon*, en stor sal, inte en *Salle d'État* eller *Salle du Trône*, en rikssal. Med den valda benämningen angav han att rummet skulle få större takhöjd än normalt, skulle bli en plats för mottagningar och fester.

Under frihetstiden kom salens funktion som säte för *plenum plenorum* att betonas. Ständernas gemensamma möten under kungens ledning hade återtagit sin roll i riksstyrelsen. Begreppet rikssal blev relevant igen. Ett stort marmorpodium med tillhörande trappa och balustrad beställdes hos Marmorverket i Kolmården för att framhäva kungen på sin silvertron. Denna hade överlämnats som gåva till drottning Kristina vid kröningen 1650 och användes av efterföljande regenter endast i officiella sammanhang, så som dess första innehavare gjort.

Silvermöbler var inte ovanliga under 1600-talet. Guldsmederna i Augsburg skapade många, däribland silvertronen i Rikssalen, men mot slutet av århundradet blev Parissmederna de ledande. En stark dekorationslusta kännetecknar tronens både drivna och gjutna delar. Att en stol som denna ägde hög dignitet framgår inte minst av att två kvinnofigurer, Rättvisan och Klokheten, har ställts på stolsryggen. De skulle ge relief åt beslutet som fattades av stolens innehavare.

Kungliga dygder återfinns även bland skulpturerna uppe på kornischen, som löper runt salen. Sviten tog ett sekel att fullborda och om valet fanns tid att diskutera. Ständerna önskade också få ett ord med i laget. Riket avtecknar sig genom Svea kronor, Göta lejon och Vendes drake i fönsternischerna.

Kort efter att Rikssalen hade tagits i bruk, avlägsnades podiet. Troligen inskränkte det användningen av rummet vid andra tillfällen än riksmötena. Skranket skänktes 1762 till Maria Magdalena kyrka på Söder, där det än idag gör tjänst som altarring.

Längst fram i salen ställdes snart en teaterscen upp. Teaterscenen var, liksom det nya podiet och tronstolen, portabel. Maskerader och baler avlöste teatern. Ofta tog de sin början först klockan tio eller elva om kvällen. Förfriskningar serverades vid bufféer, som stod utplacerade på sidorna om ingångsdörren och längst fram i salen. Vid gryningen kunde gästerna piggas upp med en *Réveillon*, en liten vickning med kallskuret. Vintertid värmdes salen efterhand upp av tusentalet vaxljus och de många gästerna.

Banketter och utställningar vid kungliga jubileer har många gånger ägt rum i Rikssalen. I samband med kronprins Gustafs (V) och kronprinsessan Victorias bröllop 1881 ställdes alla gåvorna ut för att allmänheten skulle få bese dem. Möjligen var det första gången ett evenemang av det slaget genomfördes. Under Oskar II:s regeringstid blev det vanligt att pryda salen med vävda tapeter i samband med festligheter som regeringsjubileet 1897 och välkomstsupén för det nygifta prinsparet Gustaf (VI) Adolf och Margareta 1905. Vid Konungens 50-årsmiddag 1906 fick dekorationerna en mer scenisk utformning. Konserter hör sedan länge också till de publika inslagen, både i form av sommarkonserter och av festkonserter vid särskilda högtider. I Rikssalen, nationens förnämsta samlingsrum, har det med andra ord alltid varit kungligt högt i tak.

THE HALL OF STATE

Writing in 1717, Palace Architect Nicodemus Tessin the Younger included a brief description of the Royal Palace in a work on interior design. Rikssalen he somewhat surprisingly termed *un grand Salon*, “a great drawing room”, rather than *une Salle d’État*, “a hall of state”, thereby indicating that this room was to have a higher ceiling than normal and would be the venue for receptions and festivities.

During the 18th century, in the Age of Liberty, this hall figured primarily as the setting for the *plenum plenorum*. The combined sessions of the Estates under royal chairmanship had resumed their role in the governance of the realm, and the Hall of State regained its relevance. To highlight the monarch’s eminence on his silver throne, a big marble podium, complete with steps and balustrade, was commissioned from the Kolmården Marble Works. The throne itself, a coronation gift to Queen Christina in 1650, was used by her and by her successors on state occasions only.

Silver furniture was not uncommon in the 17th century. The Augsburg goldsmiths made many such pieces, the silver throne in the Hall of State among them, but towards the end of that century the lead passed to the Parisian goldsmiths. Both the chased and cast sections of the throne are a riot of decoration. The great dignity of such a chair as this is proclaimed not least by the two female figures, Justice and Wisdom, depicted as the back-fitting relief to the decisions made by the throne’s occupant.

Regal virtues are also to be seen among the sculptures up on the cornice running round the hall. They were a century in the making, which left plenty of time for discussing the themes to be represented. The Estates also wanted a say in the matter. The realm is delineated by the Svea crowns, the Göta lion and the Wendish dragon in the window embrasures.

Soon after the Hall of State had begun to be used, the podium was removed, which probably limited the use of the room on occasions other than parliamentary sessions. The balustrade was presented in 1762 to the Church of Mary Magdalene, in the Södermalm district of Stockholm, where to this day it serves as an altar rail.

Before long, at the very front of the room, a theatrical stage was installed. Like the new podium and the throne, it was portable. The theatrical performances were replaced by masquerades and balls, often starting as late as 10 or 11 at night. Refreshments were served from buffet tables lined up on both sides of the entrance door and at the very front of the room. At dawn the guests were offered a pick-me-up in the form of a *Réveillon*, a snack of cold cuts. In wintertime the room was gradually warmed by a thousand or so candles and the numerous guests.

The Hall of State has hosted many a banquet and exhibition in connection with royal anniversaries. Following the wedding of Crown Prince Gustaf (V) and Crown Princess Victoria in 1881, all their wedding presents were put on public display here – possibly the first event of its kind. In the reign of Oskar II it became common practice to decorate the room with woven tapestries for festivities like the Royal Jubilee in 1897 and the welcoming supper given for the newly wedded Prince Gustaf (VI) Adolf and Princess Margareta in 1905. The decorations for the present King’s fiftieth birthday dinner in 1996 were more scenic. Concerts have long formed part of the public offerings, in the form of both summertime concerts and festival concerts on special occasions. So one way and another, the Hall of State, the nation’s finest assembly room, has always been a royal favourite when it comes to raising the roof.

Konsertarrangör: Kungl. Hovstaterna
Stockholm 2006

Musikprogramansvarig: Hovorganist Gustaf Sjökvist

Programbokens redaktion:

Prinsessan Christina, Fru Magnuson

Slottsorganist: Mary Ljungquist Hén

Grafisk formgivare: Petter Antonisen

Coordinator för tryck: Jonas Jernberg

Producent: Mathias Walin

Texter i programmet:

Dikten Bön till solen ur diktsamlingen

”För Trädets skull” av Författarinnan Karin Boye

Jenny Nunn har översatt dikten till engelska.

Publiceras med tillstånd av Mats Boye

Journalist Barbro Hultman: text Bön till solen

Fil.dr Bo Vahlne: text Rikssalen

Översättare: Roger Tanner

Fotocollage med H. M. Konungen:

Fotografer Clas Göran Carlsson och Claes Nordström

Fotografi Kungafamiljen: Clas Göran Carlsson

Bernadottebibliotekets bildarkiv och Pressens Bild.

Fotograf för collage med Drottning Kristinas tronstol:

Martin Sundström

Blomsterdekorationer: Åldfrun Ebba von Mecklenburg och

Claes Carlsson, samt Kungl. Djurgårdens Förvaltning

Ljusdesign: Per Sundin

Ljud: Lars Wern och Barney Gausdal DM AUDIO

Konsertarbetsgrupp under ledning av kanslichef Christer Lignell

Original: Reijs & Co

Repro, tryck och produktion: Alfa Print.

Papper från Papyrus

Konserten direktsänds i Sveriges Television och Sveriges Radio P2